ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 24ης Μαρτίου 2009 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις Τ-318/06 έως Τ-321/06,

Alberto Jorge Moreira da Fonseca, L[da], με έδρα το Santo Tirso (Πορτογαλία), εκπροσωπούμενη από τους M. Oehen Mendes και D. Jeffries, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπουμένου από τον J. Novais Gonçalves,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

αντίδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ και παρεμβαίνουσα ενώπιον του Πρωτοδικείου:

General Óptica, SA, με έδρα τη Βαρκελώνη (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από τους M. Curell Aguilà και X. Fàbrega Sabaté, δικηγόρους,

με αντικείμενο τέσσερις προσφυγές κατά των αποφάσεων του πρώτου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ της 8ης Αυγούστου 2006 (υποθέσεις R 944/2005-1, R 945/2005-1, R 946/2005-1 και R 947/2005-1), σχετικές με τέσσερις διαδικασίες περί κηρύξεως ακυρότητας μεταξύ Alberto Jorge Moreira da Fonseca, L^{da}, και General Óptica, SA,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Pelikánová, πρόεδρο, K. Jürimäe και S. Soldevila Fragoso (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: N. Rosner, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη τις προσφυγές που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 27 Νοεμβρίου 2006,

έχοντας υπόψη τα υπομνήματα αντικρούσεως του ΓΕΕΑ που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Μαρτίου 2007,

έχοντας υπόψη τα υπομνήματα αντικρούσεως της παρεμβαίνουσας που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Μαρτίου 2007,

κατόπιν της συνεδριάσεως της 16ης Σεπτεμβρίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Στις 10 Ιουλίου 1997 η παρεμβαίνουσα, General Óptica, SA, υπέβαλε δύο αιτήσεις καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος στο Γραφείο Εναρμονίσεως στο Πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ, στο εξής: Γραφείο) δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί.

2 Τα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση είναι τα εικονιστικά σημεία GENERAL OPTICA που απεικονίζονται κατωτέρω:

3 Οι υπηρεσίες για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση εμπίπτουν στην κλάση 42 του Διακανονισμού της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει τροποποιηθεί και αναθεωρηθεί.

4 Στις 10 Σεπτεμβρίου 1999 έγινε δεκτή η αίτηση της παρεμβαίνουσας και καταχωρίστηκαν τα κοινοτικά σήματα GENERAL OPTICA με τους αριθμούς 573 592 και 573 774, για υπηρεσίες οπτικών.

5 Στις 5 Νοεμβρίου 2001 η παρεμβαίνουσα υπέβαλε, για τις ίδιες υπηρεσίες, δύο νέες αιτήσεις καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος, που είχαν ως αντικείμενο τα εικονιστικά σημεία GENERAL OPTICA που απεικονίζονται κατωτέρω. Τα σήματα καταχωρίστηκαν στις 20 Νοεμβρίου 2002 και στις 31 Ιανουαρίου 2003, αντιστοίχως, με τους αριθμούς 2436798 και 2436723.

6 Η παρεμβαίνουσα είναι επίσης δικαιούχος του διεθνούς σήματος αριθ. 483246, GENERAL OPTICA, για οπτικές συσκευές και οπτικά είδη της κλάσεως 9, καθώς και για υπηρεσίες εμπορικής προωθήσεως και διαφημίσεως οπτικών προϊόντων που κατασκευάζουν και πωλούν οι έχοντες τα σχετικά δικαιώματα, της κλάσεως 35. Δεν έκανε χρήση της δυνατότητας να ζητήσει επέκταση του δικαιώματος επί του σήματος

στην Πορτογαλία στις 13 Φεβρουαρίου 1997, ζήτησε όμως με νέα αίτηση μια τέτοια επέκταση στις 14 Φεβρουαρίου 1997, η οποία έγινε δεκτή στις 16 Φεβρουαρίου 1998. Το εν λόγω σήμα απεικονίζεται κατωτέρω:

7 Στις 27 Ιανουαρίου 2004 η προσφεύγουσα, η εταιρία Alberto Jorge Moreira da Fonseca, L[da], ζήτησε από το Γραφείο την κήρυξη της ακυρότητας των κοινοτικών εικονιστικών σημάτων GENERAL OPTICA δυνάμει του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, και του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94, όπως ίσχυε κατά την περίοδο των πραγματικών περιστατικών.

8 Η προσφεύγουσα στήριξε τα αιτήματα κηρύξεως ακυρότητας στην προγενέστερη εμπορική επωνυμία Generalóptica, η καταχώριση της οποίας ζητήθηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 1987 και έγινε δεκτή στις 24 Απριλίου 1990, για την εισαγωγή και τη λιανική πώληση οπτικών συσκευών, συσκευών ακριβείας και φωτογραφικών ειδών.

9 Επ' αυτής της βάσεως η προσφεύγουσα άσκησε επίσης αγωγή ενώπιον του πορτογαλικού δικαστηρίου με αίτημα να κηρυχθεί άκυρη η επέκταση στην Πορτογαλία της ισχύος του διεθνούς σήματος και της εμπορικής επωνυμίας της παρεμβαίνουσας, καθώς και να απαγορευθεί η χρησιμοποίηση των εν λόγω σημείων. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η προσφεύγουσα κατέθεσε μιαν απόφαση του Supremo Tribunal de Justiça (πορτογαλικού ανωτάτου ακυρωτικού δικαστηρίου), της 10ης Ιουλίου 2008, με την οποία το τελευταίο επιβεβαίωσε τις υπέρ αυτής αποφάσεις του Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa (πρωτοβάθμιου αστικού δικαστηρίου της Λισαβώνας, Πορτογαλία) και του Tribunal da Relação de Lisboa (εφετείου της Λισαβώνας). Αφού οι διάδικοι εξέφρασαν την άποψή τους επί του σημείου αυτού, η απόφαση του Supremo Tribunal de Justiça περιελήφθη στη δικογραφία στις 16 Σεπτεμβρίου 2008, πράγμα το οποίο σημειώθηκε στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

10 Στις 7 Ιουνίου 2005 το τμήμα ακυρώσεων του Γραφείου απέρριψε τις αιτήσεις κηρύξεως ακυρότητας των τεσσάρων κοινοτικών εικονιστικών σημάτων GENERAL OPTICA, εκτιμώντας ότι η προσφεύγουσα δεν είχε αποδείξει όσον αφορά το ζητούμενο σημείο, αφενός, ουσιαστική χρήση του και, αφετέρου, χρήση που να μην έχει αποκλειστικά τοπική ισχύ.

11 Την 1η Αυγούστου 2005 η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά καθεμιάς των αποφάσεων του τμήματος ακυρώσεων, ζητώντας να ακυρωθούν οι αποφάσεις αυτές και να γίνουν δεκτά τα αιτήματα κηρύξεως ακυρότητας των κοινοτικών σημάτων που προαναφέρθηκαν.

12 Με αποφάσεις της 8ης Αυγούστου 2006 (στο εξής: προσβαλλόμενες αποφάσεις) το πρώτο τμήμα προσφυγών του Γραφείου επιβεβαίωσε τις αποφάσεις του τμήματος ακυρώσεων και απέρριψε τις τέσσερις προσφυγές.

13 Το τμήμα προσφυγών δέχθηκε, κατ' ουσίαν, αφενός, ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ουσιαστική χρήση του εν λόγω σημείου και, αφετέρου, ότι η χρήση αυτή ήταν τοπική.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

14 Με διάταξη του προέδρου του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 2008 αποφασίστηκε η ένωση και συνεκδίκαση των υποθέσεων Τ-318/06 έως Τ-321/06 προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

15 Η προσφεύγουσα ζητεί κατ' ουσίαν από το Πρωτοδικείο:

— να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου καταστεί αμετάκλητη η απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων·

— να ακυρώσει τις προσβαλλόμενες αποφάσεις·

— να κηρύξει άκυρη και άνευ νομίμου αποτελέσματος την καταχώριση των κοινοτικών εικονιστικών σημάτων GENERAL OPTICA·

— να καταδικάσει το Γραφείο στα δικαστικά έξοδα.

16 Το ΓΕΕΑ και η παρεμβαίνουσα ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει τις προσφυγές ως αβάσιμες·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

17 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η προσφεύγουσα δήλωσε ότι παραιτείται από το τρίτο αίτημά της, πράγμα το οποίο σημειώθηκε στα πρακτικά τής επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

Σκεπτικό

Επί του αιτήματος αναστολής της διαδικασίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

18 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι μια κοινοτική απόφαση αντίθετη προς την απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων θα συνεπαγόταν προσβολή της αρχής της ενότητας του συστήματος περί κοινοτικού σήματος, βάσει της οποίας το σήμα αυτό πρέπει να παράγει τα αποτελέσματά του εντός όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, και ότι το εν λόγω σύστημα δεν έχει απόλυτη αυτοτέλεια σε σχέση με τα διάφορα εθνικά δίκαια. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι επιβάλλεται η αναστολή της διαδικασίας μέχρις ότου καταστεί αμετάκλητη η απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων.

19 Το ΓΕΕΑ και η παρεμβαίνουσα ζητούν την απόρριψη των επιχειρημάτων αυτών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

20 Πρέπει να σημειωθεί ότι, στο παρόν στάδιο της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου και κατόπιν της αποφάσεως του Supremo Tribunal de Justiça που παρατίθεται στη σκέψη 9 ανωτέρω, η οποία καθιστά αμετάκλητη την απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων όσον αφορά το διεθνές σήμα αριθ. 483246, GENERAL OPTICA, και την

εμπορική επωνυμία της παρεμβαίνουσας, το αίτημα της προσφεύγουσας να ανασταλεί η διαδικασία μέχρις ότου καταστεί αμετάκλητη η απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων καθίσταται άνευ αντικειμένου.

21 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων δεν αφορά παρά μόνον την επέκταση στην Πορτογαλία της διεθνούς καταχωρίσεως του σήματος GENERAL OPTICA, καθώς και την εμπορική επωνυμία της παρεμβαίνουσας. Δεδομένου ότι η απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων δεν περιλαμβάνει καμία γενική απαγόρευση χρησιμοποιήσεως στην Πορτογαλία σήματος περιλαμβάνοντας τις λέξεις «general optica», τα κοινοτικά σήματα GENERAL OPTICA δεν θίγονται από την απόφαση αυτή. Επομένως, και αντιθέτως προς τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, μια απόφαση του Πρωτοδικείου επιβεβαιώνουσα την καταχώριση των κοινοτικών σημάτων GENERAL OPTICA δεν μπορεί να παράσχει στην παρεμβαίνουσα τη δυνατότητα να καταστρατηγήσει την απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων. Ειδικότερα, η επιβεβαίωση του κύρους των κοινοτικών σημάτων GENERAL OPTICA δεν έχει καμία επίπτωση επί της υποχρεώσεως που απορρέει από την απόφαση του Supremo Tribunal de Justiça, η οποία απαγορεύει να χρησιμοποιείται στην Πορτογαλία το διεθνές σήμα GENERAL OPTICA και η εμπορική επωνυμία της παρεμβαίνουσας.

22 Τέλος, αντιθέτως προς όσα διατείνεται η προσφεύγουσα, μια αντίφαση μεταξύ της αποφάσεως των πορτογαλικών δικαστηρίων και της αποφάσεως του Πρωτοδικείου δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση τον ενιαίο χαρακτήρα του συστήματος περί κοινοτικού σήματος. Ο ενιαίος χαρακτήρας του κοινοτικού σήματος αποτελεί αρχή που δεν είναι απόλυτη, αλλά επιδέχεται εξαιρέσεις, όπως εκείνες που προβλέπει το άρθρο 106, σχετικά με την απαγόρευση χρήσεως κοινοτικών σημάτων, και το άρθρο 107, σχετικά με τα προγενέστερα τοπικής ισχύος δικαιώματα, του κανονισμού 40/94 (απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1994, C-9/93, IHT Internationale Heiztechnik και Danzinger, Συλλογή 1994, σ. I-2789, σκέψη 55).

23 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθούν τα αιτήματα αναστολής της διαδικασίας.

Επί των αιτημάτων ακυρώσεως

24 Προς στήριξη της προσφυγής της η προσφεύγουσα επικαλείται δύο λόγους. Ο πρώτος αντλείται από παράβαση του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, και του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94. Ο δεύτερος αντλείται από παράβαση του κανόνα 22 και του κανόνα 40, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΚ) 2868/95 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 1995, περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ L 303, σ. 1).

25 Σε περίπτωση που θα πρέπει να ερμηνευθεί το αίτημα της προσφεύγουσας περί αναστολής της διαδικασίας ως λόγος ακυρώσεως αντλούμενος από το γεγονός ότι το Γραφείο δεν ανέστειλε τη διαδικασία αναμένοντας μιαν αμετάκλητη απόφαση των πορτογαλικών δικαστηρίων, διαπιστώνεται ότι η περίσταση αυτή δεν είναι ικανή να επηρεάσει το κύρος των προσβαλλομένων αποφάσεων. Επομένως, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί του πρώτου λόγου, που αντλείται από παράβαση του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, και του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94

Επιχειρήματα των διαδίκων

26 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το δικαίωμα επί της εμπορικής επωνυμίας Generalóptica είναι προγενέστερο της καταχωρίσεως των κοινοτικών εικονιστικών σημάτων GENERAL OPTICA. Η εν λόγω εμπορική επωνυμία είχε καταχωριστεί στις 4 Σεπτεμβρίου 1987, ενώ η πρώτη αίτηση καταχωρίσεως των κοινοτικών εικονιστικών σημάτων GENERAL OPTICA υποβλήθηκε μόλις στις 10 Ιουλίου 1997.

27 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το αποκλειστικό της δικαίωμα επί της εμπορικής επωνυμίας Generalóptica απαγορεύει τη μεταγενέστερη καταχώριση σημείου ως σήματος ή άλλου σημείου που χρησιμοποιείται στις εμπορικές συναλλαγές, σύμφωνα με το άρθρο 295, παράγραφος 2, του Código da propriedade industrial (πορτογαλικού κώδικα βιομηχανικής ιδιοκτησίας).

28 Τρίτον, όσον αφορά το ότι το τμήμα προσφυγών δέχθηκε ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ουσιαστική χρήση της εμπορικής επωνυμίας Generalóptica στις εμπορικές συναλλαγές υπό την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι πορτογαλικές εμπορικές επωνυμίες δεν διέπονται από καμία κοινοτική διάταξη σχετική με τη χρήση, παρά μόνον από το σύστημα του Código da propriedade industrial. Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα εκθέτει περαιτέρω ότι, από το 1987 μέχρι σήμερα, χρησιμοποιεί το σημείο Generalóptica ως εμπορική επωνυμία, σύμφωνα με την εφαρμοστέα στον τομέα αυτό πορτογαλική νομοθεσία.

29 Τέταρτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το αποκλειστικό της δικαίωμα επί της εμπορικής επωνυμίας Generalóptica έχει εθνική ισχύ, διότι καλύπτει το σύνολο της πορτογαλικής επικρατείας, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, του Código da propriedade industrial, και ότι στο κοινοτικό δίκαιο, επειδή δεν έχει γίνει εναρμόνιση του δικαίου περί εμπορικών επωνυμιών, δεν έχει εφαρμογή προς προσδιορισμό της δέουσας χρήσεως.

30 Τέλος, πέμπτον, η προσφεύγουσα διατείνεται, στο πλαίσιο της επιχειρηματολογίας της σχετικά με το άρθρο 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94, αφενός, ότι οι εμπορικές δραστηριότητές της και εκείνες της παρεμβαίνουσας είναι παρόμοιες και, αφετέρου, ότι τα κοινοτικά σήματα GENERAL OPTICA και η εμπορική επωνυμία Generalóptica περιλαμβάνουν ακριβώς τις ίδιες λέξεις και προφέρονται με τον ίδιο τρόπο, οπότε καθίσταται αδύνατη η διάκρισή τους.

31 Το Γραφείο και η παρεμβαίνουσα ζητούν την απόρριψη των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας όσον αφορά την ουσιαστική χρήση και την ισχύ του σημείου. Το ΓΕΕΑ αμφισβητεί επιπλέον το σχετικό με τον κίνδυνο συγχύσεως επιχείρημα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

32 Δυνάμει του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του κανονισμού 40/94, σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παράγραφος 4, του ίδιου κανονισμού, η ύπαρξη σημείου το οποίο δεν είναι σήμα δικαιολογεί την κήρυξη ακυρότητας ενός κοινοτικού σήματος αν το σημείο αυτό πληροί σωρευτικά τέσσερις προϋποθέσεις: το εν λόγω σημείο πρέπει να χρησιμοποιείται στις εμπορικές συναλλαγές πρέπει να μην έχει μόνον τοπική ισχύ το δικαίωμα επί του σημείου πρέπει να έχει κτηθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους όπου χρησιμοποιήθηκε το σημείο πριν από την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος τέλος, το σημείο αυτό πρέπει να παρέχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα να απαγορεύει τη χρήση πλέον προσφάτου σήματος. Οι τέσσερις αυτές προϋποθέσεις περιορίζουν τον αριθμό των σημείων που δεν είναι σήματα τα οποία μπορεί να επικαλεστεί κάποιος ενδιαφερόμενος για να αμφισβητήσει το κύρος κοινοτικού σήματος στο σύνολο του κοινοτικού εδάφους, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94.

33 Οι δύο πρώτες προϋποθέσεις, δηλαδή οι σχετικές με τη χρήση και την όχι μόνον τοπική ισχύ του σημείου του οποίου γίνεται επίκληση, προκύπτουν από το γράμμα του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94 και, επομένως, πρέπει να ερμηνεύονται βάσει του κοινοτικού δικαίου. Έτσι, ο κανονισμός 40/94 θεσπίζει ενιαίους κανόνες, σχετικούς με τη χρήση των σημείων και την ισχύ τους, οι οποίοι συνάδουν προς τις αρχές που διέπουν το προβλεπόμενο από τον κανονισμό αυτό σύστημα.

34 Αντιθέτως, από τη φράση «όταν και εφόσον, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους που διέπει το σημείο αυτό» προκύπτει ότι οι δύο άλλες προϋποθέσεις, που προβλέπει στη συνέχεια το άρθρο 8, παράγραφος 4, στοιχεία α΄ και β΄, του κανονισμού 40/94, είναι προϋποθέσεις τις οποίες θέτει ο κανονισμός, οι οποίες, σε αντίθεση προς τις προηγούμενες, εκτιμώνται λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που προβλέπει το δίκαιο που διέπει το σημείο του οποίου γίνεται επίκληση. Η εν λόγω παραπομπή στο δίκαιο που διέπει το σημείο του οποίου γίνεται επίκληση είναι απολύτως δικαιολογημένη, δεδομένου ότι ο κανονισμός 40/94 αναγνωρίζει τη δυνατότητα επικλήσεως σημείων μη καλυπτόμενων από το κοινοτικό σύστημα έναντι κοινοτικού σήματος. Επομένως, μόνο βάσει του δικαίου που διέπει το σημείο του οποίου γίνεται επίκληση μπορεί να διαπιστωθεί αν το σημείο αυτό είναι προγενέστερο από το κοινοτικό σήμα και αν δικαιολογείται η απαγόρευση χρησιμοποιήσεως πλέον πρόσφατου σήματος.

35 Κατά συνέπεια, αντιθέτως προς τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, οι προϋποθέσεις περί της χρήσεως στις εμπορικές συναλλαγές και περί της τοπικής ισχύος του σημείου του οποίου γίνεται επίκληση πρέπει να ερμηνεύονται βάσει ενιαίων κανόνων του κοινοτικού δικαίου και όχι βάσει του πορτογαλικού δικαίου.

36 Όσον αφορά την ερμηνεία της σχετικής με την όχι μόνον τοπική ισχύ του ως άνω σημείου προϋποθέσεως, πρέπει να υπογραμμιστεί καταρχάς ότι η ratio legis της διατάξεως αυτής έγκειται στον περιορισμό των συγκρούσεων μεταξύ σημείων, καθόσον εμποδίζεται το ενδεχόμενο ένα προγενέστερο σημείο το οποίο δεν είναι αρκούντως σημαντικό ή γνωστό να δίδει λαβή για να αμφισβητείται είτε η καταχώριση είτε το κύρος ενός κοινοτικού σήματος.

37 Εξάλλου, πρέπει να σημειωθεί ότι η ισχύς ενός σημείου που χρησιμοποιείται για συγκεκριμένες εμπορικές δραστηριότητες πρέπει να προσδιορίζεται σε συνάρτηση με τη διακριτική ικανότητά του. Τούτο επιβάλλει να λαμβάνεται υπόψη, πρώτον, η γεωγραφική διάσταση της ισχύος του σημείου, δηλαδή το έδαφος στο οποίο χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει την οικονομική δραστηριότητα του δικαιούχου του, όπως αυτό προκύπτει από γραμματική ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94. Δεύτερον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική διάσταση της ισχύος του σημείου, που εκτιμάται σε σχέση με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο αυτό εκπλήρωσε τη λειτουργία του στις εμπορικές συναλλαγές και η ένταση της χρήσεώς του, σε σχέση με τον κύκλο των αποδεκτών του σημείου οι οποίοι αναγνωρίζουν σ' αυτό διακριτική ικανότητα, ήτοι σε σχέση με τους καταναλωτές, τους ανταγωνιστές, πιθανώς τους προμηθευτές, ή ακόμη η διάδοση του σημείου, για παράδειγμα, με διαφημίσεις ή στο διαδίκτυο.

38 Η σημασία της εξετάσεως της οικονομικής διαστάσεως μπορεί να γίνει αντιληπτή με μια τελολογική ερμηνεία της προϋποθέσεως σχετικά με την ισχύ του σημείου του οποίου γίνεται επίκληση. Έτσι, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 36 ανωτέρω, η προϋπόθεση αυτή έχει ως σκοπό να περιορίσει τις ενδεχόμενες συγκρούσεις σε εκείνες που μπορούν να υπάρξουν με σημεία τα οποία είναι όντως σημαντικά. Επομένως, προκειμένου να διαπιστωθεί η ουσιαστική και πραγματική σημασία του σημείου του οποίου γίνεται επίκληση εντός του οικείου εδάφους, η σχετική εκτίμηση δεν πρέπει να είναι καθαρά τυπική, αλλά πρέπει να εξετάζεται ο αντίκτυπος του σημείου αυτού στο οικείο έδαφος, αφού το εν λόγω σημείο χρησιμοποιήθηκε ως διακριτικό στοιχείο.

39 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το γεγονός ότι ένα σημείο παρέχει στον δικαιούχο του αποκλειστικό δικαίωμα στο σύνολο της εθνικής επικράτειας δεν αρκεί καθαυτό για να αποδείξει ότι η ισχύς του δεν είναι μόνον τοπική υπό την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94.

40 Όσον αφορά το σχετικό έδαφος, για να διαπιστωθεί ότι η ισχύς του σημείου του οποίου γίνεται επίκληση δεν είναι μόνον τοπική, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι τα σημεία που υπάρχει κίνδυνος να συγκρουστούν με κοινοτικό σήμα συνιστούν αποκλειστικά δικαιώματα απορρέοντα από νομικούς κανόνες που ισχύουν στο έδαφος διαφορετικών χωρών. Επομένως, το κρίσιμο έδαφος εντός του οποίου πρέπει να εξετάζεται η ισχύς των εν λόγω αποκλειστικών δικαιωμάτων είναι εκείνο εντός του οποίου ισχύει καθένας από τους ως άνω νομικούς κανόνες. Πράγματι, οι ως άνω κανόνες παρέχουν αποκλειστικά δικαιώματα που ενδέχεται να συγκρούονται με κοινοτικό σήμα εντός αυτού του εδάφους, στο σύνολό του ή σε μέρος αυτού.

41 Από πλευράς κοινοτικού δικαίου, το ως άνω σημείο έχει ισχύ που δεν είναι μόνον τοπική στο κρίσιμο έδαφος όταν ο αντίκτυπός του δεν περιορίζεται σε μέρος μόνον του εν λόγω εδάφους, όπως συμβαίνει γενικά όταν πρόκειται για μια πόλη ή μια επαρχία. Εντούτοις, δεν είναι δυνατό να προσδιορίζεται a priori και αφηρημένα ποιο μέρος ενός εδάφους πρέπει να λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να αποδειχθεί ότι η ισχύς ενός σημείου δεν έχει μόνον τοπική διάσταση. Επομένως, η εκτίμηση της ισχύος του σημείου πρέπει να πραγματοποιείται, in concreto, στο πλαίσιο των περιστάσεων της κάθε περιπτώσεως.

42 Σε τελική ανάλυση, για να μπορεί βασίμως να εμποδιστεί η καταχώριση ενός κοινοτικού σήματος ή να κηρυχθεί άκυρο ένα τέτοιο σήμα απαιτείται να αποδειχθεί ότι, σύμφωνα με τη χρήση του, το σημείο του οποίου γίνεται επίκληση έχει αποκτήσει σημασία η οποία δεν περιορίζεται σε μικρό τμήμα του κρίσιμου εδάφους, κατά την άποψη των τρίτων ενδιαφερομένων.

43 Ο κανονισμός 40/94 παρέχει στην προσφεύγουσα δυνατότητα επιλογής των στοιχείων τα οποία θα προσκομίσει για να αποδείξει ότι η ισχύς του σημείου που επικαλείται δεν είναι μόνον τοπική. Η σχετική απόδειξη μπορεί να στηριχθεί στην ύπαρξη δικτύου οικονομικά ενεργών υποκαταστημάτων στο σύνολο του κρισίμου εδάφους, αλλά και, απλούστερα, για παράδειγμα, σε τιμολόγια αφορώντα περιοχές εκτός εκείνης στην

οποία αυτή εδρεύει, σε άρθρα του Τύπου από τα οποία να προκύπτει ο βαθμός στον οποίο το κοινό γνωρίζει το σημείο του οποίου γίνεται επίκληση ή στο γεγονός ότι υπάρχουν οδηγοί ταξιδίων οι οποίοι μνημονεύουν τη σχετική επιχείρηση.

44 Όμως, από τις αποδείξεις που προσκόμισε η προσφεύγουσα δεν προκύπτει ότι η ισχύς του σημείου του οποίου γίνεται επίκληση εν προκειμένω δεν είναι μόνον τοπική υπό την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94. Όπως δέχθηκε το τμήμα προσφυγών στο σημείο 33 των προσβαλλομένων αποφάσεων, από τα έγγραφα που κατέθεσε η προσφεύγουσα προκύπτει ότι, όταν ζητήθηκε η καταχώριση των δύο πρώτων κοινοτικών σημάτων, το επίμαχο σημείο εχρησιμοποιείτο σχεδόν από δεκαετίας μόνο για να προσδιορίσει κατάστημα παρέχον τις υπηρεσίες του στο κοινό στην πορτογαλική πόλη Vila Nova de Famalicão, η οποία έχει 120 000 κατοίκους. Παρά τις εξηγήσεις της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να βεβαιώνει ότι η επιχείρησή της ήταν γνωστή μεταξύ των καταναλωτών εκτός της προαναφερθείσας πόλεως ή ότι είχε εμπορικές σχέσεις εκτός της πόλεως αυτής. Ομοίως, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι είχε αναπτύξει κάποια διαφημιστική δραστηριότητα για την προβολή της επιχειρήσεώς της εκτός της εν λόγω πόλεως. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η εμπορική επωνυμία Generalóptica έχει καθαρά τοπική ισχύ, υπό την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94.

45 Το συμπέρασμα αυτό ουδόλως συνεπάγεται προσβολή της αρχής της επικουρικότητας, αντιθέτως προς όσα φαίνεται να υποστηρίζει η προσφεύγουσα. Κατά τη δεύτερη και την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94, η ύπαρξη ενός κοινοτικού συστήματος περί σημάτων αποτελεί συνέπεια της απονομής στην Ευρωπαϊκή Ένωση αρμοδιοτήτων στον τομέα της εσωτερικής αγοράς, σκοπός δε του συστήματος αυτού είναι να άρει τα εμπόδια που απορρέουν από τον εδαφικό περιορισμό των δικαιωμάτων τα οποία οι νομοθεσίες των κρατών μελών παρέχουν στους δικαιούχους σημάτων. Επομένως, η αρχή της επικουρικότητας ουδόλως ασκεί συναφώς επιρροή. Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το σύστημα του κοινοτικού σήματος δεν αγνοεί τα εθνικά δικαιώματα, καθόσον προβλέπει μηχανισμούς που παρέχουν τη δυνατότητα να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη προγενέστερων εθνικών σημείων. Τούτο συμβαίνει, ιδίως, στο πλαίσιο του άρθρου 106 του κανονισμού 40/94, προκειμένου για τα προγενέστερα δικαιώματα, υπό την έννοια του άρθρου 8 ή του άρθρου 52, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, και, μεταξύ εκείνων, για τα σημεία που έχουν ισχύ η οποία δεν είναι μόνον τοπική. Τούτο συμβαίνει, επίσης, στην περίπτωση του άρθρου 107 του κανονισμού 40/94, για τα σημεία τοπικής ισχύος. Εν προκειμένω, η δυνατότητα συνυπάρξεως μεταξύ των κοινοτικών σημάτων GENERAL OPTICA και της εμπορικής επωνυμίας Generalóptica θα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο μιας άλλης διαδικασίας έναντι του άρθρου 107 του κανονισμού 40/94, το οποίο επιτρέπει

στον δικαιούχο προγενέστερου δικαιώματος τοπικής ισχύος να αντιταχθεί στη χρήση ενός κοινοτικού σήματος στο έδαφος στο οποίο προστατεύεται το δικαίωμα αυτό.

46 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να συναχθεί ότι η εμπορική επωνυμία Generalóptica δεν είναι σημείο με ισχύ η οποία δεν είναι μόνον τοπική, υπό την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94.

47 Δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94 είναι σωρευτικές, αρκεί να μην πληρούται μία μόνον από αυτές για να απορριφθεί το αίτημα κηρύξεως ακυρότητας κοινοτικού σήματος. Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση περί του αν το σημείο του οποίου γίνεται επίκληση χρησιμοποιήθηκε στις εμπορικές συναλλαγές.

48 Όσον αφορά την ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως μεταξύ της εμπορικής επωνυμίας Generalóptica και των κοινοτικών σημάτων GENERAL OPTICA, πρέπει να σημειωθεί ότι η περίσταση αυτή δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της εξετάσεως βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94 παρά μόνον κατά την ανάλυση της προβλεπόμενης από το άρθρο 239, στοιχείο f, του Código da propriedade industrial δυνατότητας του δικαιούχου μιας εμπορικής επωνυμίας να εμποδίζει τη χρήση μεταγενέστερου όμοιου ή παρεμφερούς σήματος. Εντούτοις, η ανάλυση αυτή θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνον αν η εμπορική επωνυμία πληρούσε τις λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

49 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το τμήμα προσφυγών δεν υπέπεσε σε σφάλμα απορρίπτοντας τις αιτήσεις κηρύξεως ακυρότητας οι οποίες στηρίζονται σε προγενέστερο δικαίωμα υπό την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, και του άρθρου 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94. Επομένως, ο πρώτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου, που αντλείται από παράβαση του κανόνα 22 και του κανόνα 40, παράγραφος 6, του κανονισμού 2868/95

Επιχειρήματα των διαδίκων

50 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το τμήμα προσφυγών δεν τήρησε την υποχρέωσή του να την καλέσει να προσκομίσει αποδείξεις περί της προγενέστερης χρήσεως του σημείου του οποίου γίνεται επίκληση και ότι αγνοήθηκαν οι συμπληρωματικές αποδείξεις που παρέσχε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Οι αποδείξεις αυτές είναι, μεταξύ άλλων, ένα νέο πιστοποιητικό εκδοθέν από την ενορία της Vila Nova de Famalicão βεβαιώνον ότι το κατάστημα λειτουργούσε αδιαλείπτως από το 1988, ένα αντίγραφο της δηλώσεως που υποβλήθηκε στις φορολογικές αρχές κατά την έναρξη των σχετικών εμπορικών δραστηριοτήτων και μια δήλωση του ορκωτού λογιστή της εταιρίας βεβαιώνουσα την ημερομηνία κατά την οποία το κατάστημα άρχισε τις εμπορικές δραστηριότητές του, το γεγονός ότι εξακολουθεί να λειτουργεί, καθώς και τον μέσο κύκλο εργασιών της.

51 Το ΓΕΕΑ και η παρεμβαίνουσα ζητούν την απόρριψη των επιχειρημάτων αυτών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

52 Διαπιστώνεται καταρχάς ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, το τμήμα προσφυγών δεν ήταν υποχρεωμένο να καλέσει την προσφεύγουσα να προσκομίσει αποδείξεις περί της χρήσεως της εμπορικής επωνυμίας Generalóptica. Όπως σημειώθηκε στη σκέψη 32 ανωτέρω, η απόδειξη της χρήσεως του σημείου του οποίου γίνεται επίκληση είναι μια από τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την παροχή της προστασίας που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94 και, επομένως, μόνον οι δικαιούχοι σημείων που χρησιμοποιούνται στις εμπορικές συναλλαγές μπορούν να ζητούν μια τέτοια προστασία. Τούτο αποτελεί μια σημαντική διαφορά σε σχέση με τα κοινοτικά και τα εθνικά σήματα περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 40/94, των οποίων γίνεται επίκληση στο πλαίσιο διαδικασίας ανακοπής ή ακυρότητας. Σύμφωνα με το άρθρο 43, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 40/94 και με τον κανόνα 22 και τον κανόνα 40, παράγραφος 6, του κανονισμού 2868/95, η χρήση των σημάτων αυτών πρέπει να αποδεικνύεται μόνο στην περίπτωση που το απαιτεί ο αιτών την καταχώριση ή ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος.

Κατά τον κανόνα 22, παράγραφος 1, και τον κανόνα 40, παράγραφος 6, του κανονισμού 2868/95, στην περίπτωση αυτή, το Γραφείο υποχρεούται να καλεί τον ανακόπτοντα ή τον αιτούντα την κήρυξη της ακυρότητας να προσκομίσει αποδείξεις περί της χρήσεως εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.

53 Εξάλλου, πρέπει να σημειωθεί ότι είναι αβάσιμος ο λόγος που αντλείται από το ότι το τμήμα προσφυγών υπέπεσε σε σφάλμα αρνούμενο να λάβει υπόψη έγγραφα υποβληθέντα για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσφυγής. Πράγματι, από το σημείο 33 των προσβαλλομένων αποφάσεων προκύπτει ότι το τμήμα προσφυγών εξέτασε τα εν λόγω έγγραφα, συνάγοντας ότι αυτά δεν επαρκούσαν για να αποδείξουν ότι η εμπορική επωνυμία Generalóptica είχε ισχύ η οποία δεν ήταν μόνον τοπική. Επομένως, ο δεύτερος λόγος πρέπει να απορριφθεί, καθώς και οι προσφυγές στο σύνολό τους.

Επί των δικαστικών εξόδων

54 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με τα αιτήματα του Γραφείου και της παρεμβαίνουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει τις προσφυγές.

2) Καταδικάζει την Alberto Jorge Moreira da Fonseca, L^{da}, στα δικαστικά έξοδα.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Μαρτίου 2009.

(υπογραφές)